

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERING.

COMMERCE COLLEGII

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1864.



STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1865.

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. C, Bergshantering. Commerce Collegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : P.A. Norstedt & söner, 1859-1911.

Täckningsår: 1858-1910.

Serien bytte 1867 namn till Bergshanteringen.

Föregångare:

Bergs-Collegii underdåniga berättelse om förhållandet med bergshandteringen. – Stockholm, P. A. Norstedt & söner, 1835-1858.

Täckningsår: 1833-1857.

Efterföljare:

Bergshantering / Kungl. Kommerskollegium. – Stockholm : K. L. Beckman, 1912-1978. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1977.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1960.

S. 1. Tab. 1. Produktion av järnmalm, tackjärn samt vissa andra metaller 1836-1950.

S. 2. Tab. 2. Produktion av viktigare andra malmer än järnmalm samt av stenkol m. m. 1871-1950.

S. 3. Tab. 3. Produktion av viktigare järnmalm och tackjärn länsvis 1881-1950, 1000 ton.

S. 4-5. Tab. 4. Bergshantering 1896-1950.

Sveriges bergshantering år 1913 : specialundersökning / av Kommerskollegium. – Stockholm : Isaac Marcus, 1917. – 257, 108 s. – (Sveriges officiella statistik).

S. 1-85: Några historiska data rörande den svenska bergshanteringen [från äldsta tid och fram till 1915].

BIDRAG TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

c) BERGSHANDTERING.

COMMERCE COLLEGIUM

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR ÅR

1864.



STOCKHOLM,
TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1865.

Innehåll.

	Sid.
1:o Jernhandteringen:	
Malmuppföringen.....	4.
Tackjernstillverkningen.....	12.
Gjutgodstillverkningen.....	13.
Stångjernstillverkningen.....	15.
Jernmanufaktur- och Ståltillverkningen.....	16.
Jernrörelsen på vågarna.....	17.
2:o De så kallade Ädlare Verken: (guld; silfver; koppar; nickel; messing;)	17.
3:o Diverse Verk och Tillverkningar: (kopparhamrar och valsverk; bly; zink; kobolt; brunsten; svafvel; koppar-vitriol; jern-vitriol; rödfärg; alun; blyerz; porfyr; marmor; stenkol;)	20.
Öfversigt rörande de vid bergshandteringen åren 1860-1864 åstadkomna produkter.....	23.
4:o Arbetskraft: (antal arbetare använda vid bruks- och bergverks- rörelsen; olycksfall bland dessa arbetare; ångmaskiner använda vid bruks- och bergverksrörelsen;)	24.
5:o Inmutningar och Hvilostånd.....	25.
6:o Verkstäder.....	26.

STORMÄKTIGSTE, ALLERNÄDIGSTE KONUNG!

Commerce-Collegium får, rörande bergshandteringen i Riket under det sistförflutna bruksåret, härmed afgifva underdånig berättelse.

1:o) **Jernhandteringen.**a) **Malmuppföringen.**

På sätt här nedan närmare uppgifves, hafva under bruksåret blifvit upphemtade 10,917,767 centner 20 ö bergmalm samt 176,858 centner sjö- och myrmalmer. Af bergmalm hafva således erhållits 375,437 centner 82 ö samt af sjö- och myrmalmer 47,360 centner 50 ö mera än under bruksåret 1863.

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	ö
Norrbottns Län:				
Juckasjärvi Socken	Kürunavaara	1	520	—
Gellivara Socken	Gellivara malmfält. Törefors grufva	1	520	—
Piteå Socken	Ristjälns grufvor	2	29,714	—
	Summa för Norrbottens Län	4	30,754	—
Westerbottens och Westernorrlands Län	Ingen malmbrytning			
Jemtlands Län:				
Offerdals Socken	Örnstolså grufva	1	1,200	—
Kalls »	Grötoms grufva	1	120	—
Tännäs »	Förhoppningsgrufvan	1	1,668	—
	Summa för Jemtlands Län	3	2,988	—
Gefleborgs Län:				
a) <i>Helsingland.</i>	Ingen malmbrytning			
b) <i>Gestråkland.</i>				
Thorsåkers Socken	Nyängsgrufvorne	3	71,520	—
	Strandgrufvan	1	29,136	—
	Noregrufvan, Toregrufvan och Erik Ersgrufvan	3	31,490	—
	Petersgrufvan, m. fl. försvarsvis	3		
	Penninggrufvorne	2	24,705	—
	Svedängsgrufvan	1	7,860	—
	Lillängsgrufvan	1	10,128	—
	Norra Lundgrufvan	1	3,670	—
	Göske grufvor	1	5,184	—
	Gropbackagrufvan	1	8,136	—
	Nybergs malmfält	2	10,050	—
	Stickelberggrufvan	1	1,140	—
	Myggbogrufvan	1	492	—
	Malmbergsrödjningsgrufvan	1	360	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	₤
Åsunda Socken	Rothsvedsgrufvan	1	4,512	—
	Sjöbergsgrufvan	1	16,908	—
	Summa för Gefleborgs Län	24	225,291	—
Upsala Län:				
Öster Löfsta Socken	Forssättersgrufvan	1	840	—
	Randebo grufva, försvarsvis	1	—	—
	Bysta grufva	1	4,174	—
Films och Dannemora Socknar	Dannemora malmfält	20	549,696	—
	Kanongrufvan	1	2,860	—
Morkarla Socken	Stenringsgrufvan	1	13,380	—
Alunda »	Hammarinsfältet	3	16,776	—
Kihls »	Baggbols grufva, försvarsvis	1	—	—
Lena »	Sahlsta malmfält	2	41,890	—
	Brunna norrgrufva	1	5,861	—
	Stenby malmfält	2	24,000	—
	Summa för Upsala Län	34	659,477	—
Stockholms län:				
Gräsö Socken	Nya Badstugugrufvan	1	30,088	—
	Westerlundsgrufvan	1	3,000	—
Forsmarks Socken	Skomakaregrufvan	1	4,000	—
	Wahlö »	2	35,040	—
Börstils Socken	Rörbergs Yttergrufva	1	2,622	—
	Rörbergs grufvor	2	14,270	—
	Hemgrufvan	1	11,031	—
	Rådenströmsgrufvorne	2	3,060	—
	Jonsgrufvorne	2	24,000	—
	Sandgrufvan	1	19,821	—
	Charlottagrufvan	1	5,810	—
	Norrmyrs grufvor	3	28,780	—
	Häcksta grufva	1	4,000	—
	Björsta grufva	1	4,160	—
Häfverö Socken	Herrängs malmfält	4	60,696	—
Söderby-Carls Socken	Broby grufva	1	13,400	—
Öster-Haninge Socken	Utö malmfält	2	147,200	—
	Summa för Stockholms Län	27	410,978	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
Kopparbergs Län:				
Leksands Socken	Qvarnbacksgrufvan	1	2,797	—
	Sörskogsgrufvan	1	77,488	—
	Middagsgrufvan	1	14,640	—
	Summa för Leksands Socken	3	94,925	—
Åhls Socken	Bokhällaregrufvan	1	5,670	—
	Petrusgrufvan	1	13,419	—
	Handgrufvan	1	1,679	—
	Huppgrufvan	1	10,274	—
	Flintgrufvan	1	3,121	—
	Båtgrufvan m. fl.	4	2,067	—
	Summa för Åhls Socken	9	36,230	—
Svärdsjö Socken	Windkärnsfältet	5	315,582	—
	Sjögrufvan	1	14,652	—
	Risängsgrufvan	1	8,130	—
	Summa för Svärdsjö Socken	7	338,364	—
Kopparbergs Socken	Harmsarfsfältet	3	50,290	—
	Slättmyrgrufvan	1	7,995	—
	Summa för Kopparbergs Socken	4	58,285	—
Wika Socken	Hans-Jons-grufvan	1	26,739	—
	Skinnarängsgrufvan	1	73,580	—
	Silfvretsgrufvan	1	3,291	—
	Summa för Wika Socken	3	103,610	—
Skedvi Socken	Bobergsgrufvan, försvarsvis	1	—	—
	Summa för Skedvi Socken	1	—	—
Tuna Socken	Hästbergsfältet	4	111,880	—
	Norshytte m. fl. grufvor	7	68,525	—
	Summa för Tuna Socken	11	180,405	—
Säthers Socken	Stora Bispberget	2	282,780	—
	Westra Bispberget	1	54,756	—
	Elzburgs m. fl., försvarsvis	4	—	—
	Summa för Säthers Socken	7	337,536	—
Husby Socken	Engelsfors vestra	1	55,404	—
	Rällingsbergs	1	132,123	—
	Summa för Husby Socken	2	187,527	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	§
Hedemora Socken.....	Knappkärn	1	1,260	—
Garpenbergs Socken	Långviks grufvor	2	53,532	—
	Rullshytte »	2	23,160	—
	Haggrufvan	1	11,520	—
	Summa för Garpenbergs Socken	5	88,212	—
Folkärna Socken	Knutsbo	1	27,006	—
By Socken	Westersjögrufvan	1	57,876	—
	Masmästare- och Tåppgrufvorna	2	6,480	—
	Summa för By Socken	3	64,356	—
Grangärdes Socken.....	Westra Ormbergsfältet.....	8	263,100	—
	Östra Ormbergsfältet.....	4	176,490	—
	Grängesberget.....	7	156,135	—
	Risbergsfältet	7	7,350	—
	Slogberget.....	6	15,660	—
	Fjetterbäcksfältet	1	27,000	—
	Oxkärnsberget	2	24,390	—
	Lenngrens m. fl. grufvor	3	39,285	—
	Summa för Grangärdes Socken	38	709,410	—
Ludvika Socken.....	Fredmundsberget	4	56,190	—
	Finnäsfältet	3	89,400	—
	Ivikefältet	4	63,975	—
	Håksberget	2	47,430	—
	Nyberget	2	22,065	—
	Gräsberget.....	5	147,315	—
	Spridda grufvor.....	5	9,630	—
Summa för Ludvika Socken	25	436,005	—	
Norrberkes Socken.....	Östanbergsfältet.....	6	120,030	—
	Torrstensberget.....	1	30,000	—
	Nybergsfältet	4	44,700	—
	Spridda grufvor.....	3	26,438	—
Summa för Norrberkes Socken	14	221,168	—	
Summa för Kopparbergs Län		134	2,884,299	—
Westmanlands Län:				
Norbergs Socken	Risbergsfältet	7	367,277	—
	Morbergsfältet.....	5	293,305	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
	Klackbergsfältet.....	5	246,344	—
	Smörbergsfältet	1	27,312	—
	Kallmorabergsfältet	1	37,256	—
	Spridda grufvor.....	5	49,824	—
	Summa för Norbergs Socken	24	1,021,318	—
Westanfors Socken	Mässgrufvan.....	1	30,324	—
	Rudgrufvan	1	3,600	—
	Summa för Westanfors Socken	2	33,924	—
Skinnskattebergs Socken.....	Främshytte grufva	1	25,872	—
	Bastnäs »	1	46,790	—
	Bäcka »	1	29,610	—
	Finngrufvan	1	12,645	—
	Gyllenhaals grufva	1	24,360	—
	Stubbgrufvan	1	12,165	—
	Summa för Skinnskattebergs Socken	6	151,442	—
Sala Socken	Springa grufva	1	26,000	—
	Lugdals grufva	1	56,000	—
	Snarpsätra m. fl.	6	10,200	—
	Summa för Sala Socken	8	92,200	—
	Summa för Westmanlands Län	40	1,298,884	—
Örebro Län:				
Nya Kopparbergs Socken	Lombergfältet	6	47,712	—
	Smalkärnsfältet	3	2,038	—
	Ställdals grufvor	5	6,075	—
	Westra allmanningen.....	2	2,143	—
	Svartviksfältet.....	5	136,964	—
	Bärbacksfältet.....	1	1,515	—
	Salbobergfältet.....	3	29,700	—
	Brännbacksgrufvan	1	3,030	—
	Summa för nya Kopparbergs Socken	26	229,177	—
Ramsbergs Socken	Blanka och kärrgrufvefälten.....	3	26,769	—
	Strossa.....	2	68,219	—
	Kärrgrufvan och Ormässgrufvan försöks arbete	2	—	—
	Bäckgrufvefältet.....	2	13,290	—
	Summa för Ramsbergs Socken	9	108,278	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
Lindes Socken	Kandla Jans grufva, försöksarbete	1	—	—
	Gränshyttfältet	1	11,670	—
	Dammgrufvan	1	14,250	—
	Ingelshyttfältet	2	40,800	—
	Stripgrufvefältet	2	220,212	—
	Nyhyttfältet	1	14,427	—
	Uskaboda grufvor	2	12,700	—
	Siggebodafältet	1	769	—
	Limnäsältet	1	17,877	—
	Åtskilliga grufvor, försöksarbete	7	—	—
	Summa för Lindes Socken	19	332,705	—
Hjulsjö Socken	Bredsjö Bruks mark	8	80,030	—
	Grönhults mark	1	7,560	—
	Björksjö »	1	7,215	—
	Nya Hjulsjö Hytte område	3	12,225	—
	Gunnarshults mark	2	7,653	—
	Grönbäcks m. fl. grufvor	3	5,123	—
	Åtskilliga grufvor, försöksarbete	4	—	—
	Summa för Hjulsjö Socken	22	119,806	—
Hellefors Socken	Ställbergs grufva	1	40,500	—
	Nya Björnhöjde grufva	1	2,898	—
	Gamla Sirsjöbergs grufva	1	—	—
	Summa för Hellefors Socken	3	43,398	—
Grythytte Socken.....	Högbornsfältet	5	133,305	—
	Finnbergsfältet	1	36,000	—
	Norra Hältjerns och Maltjerns grufvor	2	829	—
	Norra Löfviks grufva	1	920	—
	Sikbergs grufva.....	1	—	—
	Summa för Grythytte Socken	10	171,054	—
Nora Socken	Dalkarlsbergfältet	7	267,700	—
	Wikersfältet	1	65,000	—
	Pehrshyttfältet	9	223,410	—
	Åshyttfältet	3	100,055	—
	Striberfsfältet	6	395,620	—
	Mölbergfältet.....	1	2,000	—

Grufvefältens och Grufvornes		Arbetade grufvor.	Erhållen malm.	
Belägenhet.	Benämning.	Antal.	Centner.	℔
Gåsinge Socken	Porthåls och Elgsjö grufvor.....	2	20,200	—
Tunabergs Socken	Kärrgrufvefältet.....	2	10,964	—
	Nyqvärns och Dammgrufvorne	2	1,000	—
Svårtuna Socken	Sjösa storgrufva.....	1	67,144	—
	Förohla grufva	1	40,000	—
Dunkers Socken.....	Starrsätters grufva.....	1	1,200	—
	Summa för Södermanlands Län	16	230,048	—
Östergötlands Län:				
Skällviks Socken	Nartorps grufvefält.....	1	120,000	—
Mogate Socken	Petängs grufvor, försvarsvis.....	3	—	—
S:t Anne Kapell	Humpgrufvan, försvarsvis	1	—	—
Häradshammars Socken	Dolmyra grufva, försvarsvis.....	1	—	—
	Summa för Östergötlands Län	6	120,000	—
Calmar Län:				
Ukna Socken	Stensnäsfältet	2	32,825	—
Gamleby Socken	af Ramsta grufvor	1	528	—
Lofta Socken	af Olofsrumsfältet.....	1	1,422	—
	Summa för Calmar Län	4	34,775	—
Jönköpings Län:				
Månsarps Socken	Taberget.....	19	198,613	—
Fröderyds Socken.....	Inglamåla	1	2,072	—
Ökna Socken	Granebergs m. fl.....	3	6,303	20
Ljunga Socken	Säfsjö grufvor.....	2	1,360	—
	Summa för Jönköpings Län	25	208,348	20
Kronobergs Län:				
Ryssby Socken	Långhults grufva	1	1,600	—
	Summa för hela Riket	511	10,917,767	20

Sjö- och Myrmalmer

hafva till nedannämnde belopp blifvit upptagne:

I Calmar Län: ur 11 sjöar och 5 myrmalmsgäster belägne inom 11 socknar	56,931	—
I Jönköpings Län: för 2 masugnar.....	55,120	—
I Kronobergs Län: för 6 masugnar	66,807	—
	Summa	178,858

b) Tackjernstillverkningen.

Vid de masugnar, till antalet 237, som under bruksåret varit i gång, har blåsningstiden utgjort 35,512 dygn 12 timmar och tillverkningen 5,678,933 centner 95 æ , deri inberäknade 150,878 centner 30 æ gjutgods. — I de orter, der tiondetackjern ännu utgöres, har tiondefrihet egt rum under 708 dygn och 12 timmar, i anseende till ny blåsning. och 1,891 dygn 17 timmar på grund af frihetsår, eller tillsammans under 2,600 dygn 5 timmar. Det debiterade tiondetackjernet har utgjort 18,700 centner 80 æ , hvaraf 2,975 centner 33 æ blifvit in natura levererade. — Länsvis äro dessa förhållanden i nedanstående tabell afgifne.

Belägenhet. Län.	Antal masugnar.		Blåsningstid.		Uppgifven tillverkning.						Tiondefri Blåsningstid *)				Tionde-Tackjern *).			
	Obe- gag- nade.	Be- gag- nade.	Dygn.	Tim- mar.	Tackjern.		Gjutgods.		Summa.		Egentliga fridygn.		På grund af frihetsår.		Hela beloppet.		Levereradt in natura.	
					Centner.	æ	Centner.	æ	Centner.	æ	Dygn.	Tim- mar.	Dygn.	Tim- mar.	Centner.	æ	Centner.	æ
Norrbottnens	5	1	95	2	5,307	—	3,213	—	8,520	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerbottnens	—	4	343	20	50,945	75	2,253	78	53,199	53	—	—	—	—	—	—	—	—
Westernorrlands	—	5	538	8	78,992	54	2,548	03	81,540	57	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands	—	2	88	8	3,500	73	384	71	3,885	44	—	—	—	—	—	—	—	—
Gefleborgs	5	24	3,343	11	600,489	82	3,058	50	603,548	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Upsala	5	6	627	12	125,192	61	862	60	126,055	21	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms	1	4	362	12	81,099	80	501	50	81,601	30	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs	11	52	7,470	10	1,293,546	33	13,078	42	1,306,624	75	—	—	—	—	—	—	—	—
Westmanlands	7	18	2,382	7	385,661	88	3,874	45	389,536	33	128	—	258	—	2,925	81	186	56
Örebro	12	57	9,860	20	1,542,852	41	48,637	01	1,591,489	42	382	8	1,396	1	9,631	71	878	39
Skarahorgs	—	1	170	16	27,738	73	833	27	28,572	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wermlands	7	24	4,930	1	893,634	58	9,834	44	903,469	02	158	4	237	16	5,703	05	1,910	38
Elfsborgs	—	1	98	18	15,476	40	100	—	15,576	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	2	6	1,003	12	85,015	05	23,423	54	108,438	59	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands	—	4	905	6	98,536	46	21,635	93	120,172	39	—	—	—	—	—	—	—	—
Calmar	2	9	1,050	17	93,740	80	3,106	99	96,847	79	—	—	—	—	—	—	—	—
Jönköpings	1	13	1,575	12	107,982	82	6,017	88	114,000	70	40	—	—	—	440	23	—	—
Kronobergs	3	6	665	12	38,341	94	7,514	25	45,856	19	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	61	237	35,512	12	5,528,055	65	150,878	30	5,678,933	95	708	12	1,891	17	18,700	80	2,975	33

*) I de orter der Tionde-Tackjern ännu utgöres.

Fördelas, i likhet med hvad förut skett, tackjernsblåsningen på nedannämnda Bergslager och öfrige orter i Riket, så befinnes förhållandet dermed hafva varit följande:

	Begagnade masugnar.	Blåsningstid.		Tillverkningsbelopp.	Dygnstilverkning.	Medelbelopp för hvarje masugn.	
		Dygn.	Timmar.			Blåsningstid.	Tilverkning.
	Antal.	Dygn.	Timmar.	Centner.	Centner.	Dygn.	Centner.
<i>Inom Bergslag.</i>							
Westerbergslagen i Kopparbergs Län.....	27	3,733	22	649,990	174,08	138	24,074
Norbergs Bergslag i Westmanlands Län	16	1,981	4	323,253	163,16	124	20,203
Nya Kopparbergs, Hellefors, Grythytte, Hjulsjö, Lindes och Ramsbergs Bergslager i Örebro Län	25	4,053	21	655,935	161,80	162	26,237
Nora, Carlskoga, Lekebergs och Lerbäckes Bergslager i Örebro Län	26	4,880	10	790,012	161,87	188	30,385
Philipstads Bergslager i Wermlands Län	21	4,079	2	744,982	182,63	194	35,475
Summor och medeltal	115	18,728	11	3,164,172	168,95	163	27,515
<i>Utom Bergslag</i>	122	16,784	1	2,514,762	149,83	138	20,613
Summor och medeltal för hela Riket	237	35,512	12	5,678,934	159,91	150	23,962
Förhållandet var år 1863:							
Inom Bergslag	113	15,702	5	2,561,446	163,13	139	22,668
Utom Bergslag	94	11,748	1	1,833,183	156,04	125	19,502
För hela Riket	207	27,450	6	4,394,629	160,09	133	21,230

Lösningsspriserne för tiondejernet hafva genom Kammar-Collegii, Stats-Kontorets och Commerce-Collegii Kungörelse af den 2 September sistlidna år varit på nedannämnda sätt bestämde:

	För Centnern. Rdr öre.
I Philipstads Östra Bergslag i Wermlands Län.....	2: 80.
» Philipstads Norra och Westra Bergslager i nämnde Län.....	2: 40.
» Lerbäckes Bergslag i Örebro Län	2: 80.
» Carlskoga Bergslag i d:o	2: 70.
» Lekebergs Bergslag i d:o	2: 65.
» Nora Bergslag i d:o	2: 55.
» Lindes Bergslag i d:o	2: 40.
» Ramsbergs, Grythytte och Hellefors Bergslager i d:o.....	2: 30.
» Norbergs och Skinnskattebergs Bergslager i Westmanlands Län	2: 50.
» Tabergs Bergslag i Jönköpings Län	2: 59.
» öfrige orter der tionde-tackjern ännu utgöres	2: 20.

e) Gjutgodstillverkningen.

Det har redan blifvit i underdånighet anfördt att det gjutgods, som omedelbart åstadkommits vid masugnarne, utgjort 150,878 Centner 30 æ , på sätt äfven ofvan intagna tabell öfver masugnarne tillverkning närmare utvisar.

Vid de egentliga gjuterierne, som tillverka gjutgods genom tackjerns omsmältning, hafva nedan anförda belopp åstadkommits:

				Centner.	℔.
Norrbottnens	Län: Piteå Socken.....	vid	Rosfors	1,880.	—
Westerbottnens	Län: Bygdeå Socken.....		Robertsfors	1,122.	29.
Westernorrlands	Län: Långsele Socken.....		Forsse.....	473.	23.
»	» Attmars Socken.....		Sörfors	629.	98.
»	» Skön Socken.....		Mohög	1,500.	—
Jemtlands	Län: Offerdals Socken		Rönnefors	205.	—
Gefleborgs	Län: Gefle Stad		Gefle	7,060.	—
»	» Wahlbo Socken		Forsbacka.....	4,040.	21.
»	» Thorsåkers Socken.....		Hofors.....	6,512.	36.
»	» Söderhamn		Wändninge	255.	—
Stockholms	Län: Tvetå Socken		Bränninge	593.	15.
Stockholms	Stad.....		Bergsund.....	7,828.	—
Kopparbergs	Län: Ore Socken		Furudal	3,178.	68.
»	» Näs Socken		Lindesnäs.....	1,517.	43.
»	» Garpenbergs Socken		Dormsjö.....	7,991.	65.
»	» Grytnäs Socken		Avesta	183.	79.
»	» Norrberkes Socken		Morgården	3,864.	74.
Westmanlands	Län: Arboga Gjuteri			10,543.	—
»	» Köpings Gjuteri			4,695.	—
Örebro	Län: Askers Socken		Brefven	3,237.	72.
Skaraborgs	Län: Undenäs Socken.....		Forsvik.....	6,507.	42.
Wermlands	Län: Brunskovs Socken.....		Brunsborgsverken	1,516.	23.
»	» Gunnarskovs Socken		Lyred	559.	84.
»	» Trankils Socken.....		Lennartsfors	372.	04.
»	» Rämens Socken		Lesjöfors	1,843.	77.
»	» Eda Socken		Charlottenberg	415.	10.
»	» Elfsbacka Socken		Elfsbacka	1,028.	18.
»	» Stafnäs Socken		Stömne	1,914.	62.
Elfsborgs	Län: Ödeborgs Socken		Rådanefors	1,635.	20.
»	» Laxarby Socken		Billingsfors	427.	62.
»	» Bäcke Socken.....		Bäckafors	820.	51.
Göteborgs och Bohus	Län: Göteborgs stad.....		Keillers fabrik	14,994.	84.
»	» » » Partille Socken		Jonsered	70.	—
Södermanlands	Län: Lilla Mällösa Socken		Hellefors	3,538.	20.
»	» Kihla Socken.....		Stafsjö	1,865.	—
»	» Tunabergs Socken		Näfveqvarn	5,109.	89.
»	» Åkers Socken.....		Åker.....	3,644.	88.
»	» Nyköpings Stad		Nyköpings gjuteri	8,380.	36.
Östergötlands	Län: Risinge Socken.....		Finspång	8,380.	24.
»	» Motala Socken		Motala.....	14,745.	94.
				23,126.	18.

Calmar Län: Lofta Socken	Öfverrum.....	8,254.	52.	
» » Hallingsbergs Socken.....	Ankarsrum.....	5,974.	44.	
» » Gärdserums Socken.....	Forsseström	2,586.	61.	
» » Wimmerby Socken	Storebro	5,110.	94.	
» » Ljungby Socken.....	Fredriksström	1,103.	—	
» » Döderhults Socken	Oskarshamn	2,063.	70.	25,093. 21.
Jönköpings Län: Ingatorps socken.....	Bruzaholm	3,398.	—	
» » Kåreda Socken	Åminne	2,537.	51.	5,935. 51.
Kronobergs Län: Skatelöfs Socken.....	Huseby	1,211.	28.	
» » Nottebäcks Socken	Klafreström	567.	88.	
» » Lenhofda Socken	Säfsjöström.....	440.	43.	
» » Sandsjö Socken.....	Örmo	992.	64.	
» » Götheryds Socken	Delary	880.	89.	4,093. 12.
Blekinge Län: Lösens Socken	Lyckeby			1,293. 74.
Malmöhus Län: Helsingborgs gjuteri		3,430.	63.	
» » Malmö		6,464.	—	
» » Ystads		3,600.	—	13,494. 63
				Summa 194,991. 48.

d) Stångjernstillverkningen.

Under bruksåret hafva 423 stångjernsverk med 901 smälthärdar varit begagnade, vid hvilka en tillverkning af 3,238,514 Centner 89 ø åstadkommits, på sätt i nedanstående tabell närmare finnes upptaget.

L ä n.	Obegagnade Verk.	Begagnade.		Uppgifven tillverkning.	
		Verk.	Härdar.	Centner.	ø
	Antal.	Antal.	Antal.	Centner.	ø
Norrbottens	3	5	6	5,550	96
Westerbottens.....	—	7	14	31,527	39
Westernorrlands	—	17	37	84,457	24
Jemtlands	—	2	2	1,469	13
Gefleborgs	12	50	122	391,048	75
Upsala	1	9	32	106,277	81
Stockholms	2	5	16	51,128	80
Kopparbergs.....	7	54	134	573,692	62
Westmanlands	11	36	80	325,195	95
Örebro	15	53	99	444,019	29
Skaraborgs.....	—	10	17	49,205	29
Wermlands	10	85	163	661,852	46
Elfsborgs	4	13	24	93,281	26
Göteborgs och Bohus.....	2	—	—	—	—
Södermanlands.....	3	10	22	43,176	29
Östergötlands	5	24	59	228,016	77
Calmar.....	1	15	24	59,449	52
Jönköpings.....	2	16	29	53,438	07
Kronobergs	2	12	21	35,727	29
Summa	80	423	901	3,238,514	89

e) Jernmanufaktur och Ståltillverkningen.

Såsom nedanstående tabell närmare visar, hafva för sådan tillverkning 315 verk varit begagnade, vid hvilka sammanräknade tillverkningsbeloppet utgjort 572,503 Centner 71 ö .

L ä n.	Begagnade Verk.	Tillverkning.											
		Stål.		Plåtar.		Spik.		Redskapssmide.		Diverse annan manufaktur.		Summa.	
	Antal.	Centner.	ö	Centner.	ö	Centner.	ö	Centner.	ö	Centner.	ö	Centner.	ö
Norrbottnens.....	6	—	—	—	—	1,015	59	6	—	670	89	1,692	48
Westerbottens	4	—	—	—	—	984	90	181	66	813	85	1,980	41
Westernorlands	13	400	33	—	—	3,371	19	5,088	45	2,683	97	11,543	94
Jemtlands	2	—	—	—	—	127	65	170	99	—	—	298	64
Gefleborgs.....	17	34,092	12	—	—	3,825	41	455	86	673	71	39,047	10
Upsala	5	2,959	05	—	—	104	23	—	—	488	—	3,551	28
Stockholms	6	—	—	1,036	60	800	67	281	90	2,879	34	4,998	51
Kopparbergs	29	5,806	12	23,150	08	14,810	55	4,996	59	9,625	06	58,388	40
Westmanlands	12	1,730	—	28,893	75	2,904	42	2,580	65	17,530	18	53,639	—
Örebro	30	18,059	41	—	—	8,348	47	421	31	31,408	82	58,238	01
Skaraborgs	5	—	—	—	—	3,049	62	2,002	46	1,882	42	6,934	50
Wernlands.....	57	28,926	39	—	—	35,229	41	3,275	62	18,100	36	85,531	78
Elfsborgs.....	15	3,649	44	—	—	13,657	67	1,195	97	10,008	45	28,511	53
Göteborgs och Bohus.....	4	—	—	—	—	1,119	15	1,059	—	4,733	96	6,912	11
Södermanlands	11	8,195	80	18,867	08	7,027	93	1,600	44	13,322	13	49,013	38
Östergötlands	29	1,968	05	35,387	58	23,147	85	2,235	55	22,241	25	84,980	28
Calmar	18	—	—	—	—	10,419	34	3,785	07	22,898	08	37,102	49
Jönköpings.....	27	15	85	—	—	2,836	35	1,349	77	6,542	80	10,744	77
Kronobergs	21	—	—	—	—	7,398	80	241	61	4,646	79	12,287	20
Hallands.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	65	—	65	—
Blekinge.....	3	—	—	8,000	—	8,200	—	—	—	842	90	17,042	90
Summa	315	105,802	56	115,335	09	148,379	20	30,928	90	172,057	96	572,503	71

Häruti äro inberäknade nedannämnde genom Bessemers method åstadkomna tillverkningar af stål, nemligen:

Vid Sandviken i Gefleborgs Län	43,049 Ctr	95 ö
» Edsken i samma Län.....	26,817	« — »
» Siljansfors i Kopparbergs Län.....	3,883	» 64 »
» Carlsdal i Örebro Län	949	» 85 »

Tillsamman 74,700 Ctr 44 ö .

Jernrörelsen å vågarne och andra exportställen har förhållit sig på sätt i nedanstående tabell finnes upptaget.

	Stångjern.		Jernmanufaktur.		Summa.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Inventarium från år 1863...	1,023,343	91	177,987	57	1,201,331	48
Ifrån bruken inkommet på Vågar och till andra exportställen	2,517,028	53	301,551	36	2,818,579	89
Summa	3,540,372	44	479,538	93	4,019,911	37
Af jernexporten år 1864 utgick från:						
Stockholms vågar	879,812	27	76,404	66	956,216	93
Göteborgs våg	915,402	57	85,394	66	1,000,797	23
De öfrige stapelstadsvågarne Carlshamn, Grisslehamn, Hudiksvall, Norrtelje, Nyland, Oscarshamn, Figeholm, Pitteå, Ronneby, Umeå, Nordmaling, Rathan, Öregrund och Örnsköldsvik, enligt uppgifter till General-Tull-Styrelsen, tillsammans	68,161	36	635	14	68,796	50
Hamrånge, Husom, Kallriga, Pataholm, Sikeå och Skärsta Lastageplatser, enligt Vågareuppgifter till Commerce-Collegium, tillsammans	91,229	34			91,229	34
Summa Jern-export	2,359,050	59	199,296	4	2,558,346	63
Den var år 1863	2,177,658	80	173,381	35	2,351,040	15
1862	2,141,610	84	210,067	60	2,351,678	44
1861	1,758,324	36	208,573	80	1,966,898	16
1860	2,289,272	99	222,890	45	2,512,163	44
1859	1,998,502	15	210,379	52	2,208,881	67
samt i medeltal:						
under åren 1859—1863	2,073,073	83	205,058	54	2,278,132	37
» » 1854—1858	1,898,857	4	148,234	5	2,047,091	9

	Stångjern.		Jernmanufaktur.		Summa.	
	Centner.	℔	Centner.	℔	Centner.	℔
Afgått till export	2,359,050	59	199,296	4	2,558,346	63
Uttaget till inrikes förbrukning	149,414	43	93,529	4	242,943	47
Inventarium vid smides-årets slut	1,031,907	42	186,713	85	1,218,621	27
Summa	3,540,372	44	479,538	93	4,019,911	37
Af inventarie-jernet vid smides-årets slut tillhörde:						
Stockholms vågar	603,961	15	119,317	3	723,278	18
Göteborgs våg	226,062	48	53,668	26	279,730	74
De öfrige stapelstadsvågarne Uppstadsvågarne	191,382	96	10,749	11	202,132	7
	10,500	83	2,979	45	13,480	28
S:ma inventarium d. 31 1864	1,031,907	42	186,713	85	1,218,621	27
Utgående inventarium var						
år						
1863	1,023,343	91	177,987	57	1,201,331	48
1862	1,149,547	22	178,527	10	1,328,074	32
1861	1,414,939	60	207,696	36	1,622,635	96
1860	964,832	66	168,263	71	1,133,096	37
1859	1,025,814	48	125,191	23	1,151,005	71
samt i medeltal:						
under åren 1859—1863	1,115,695	57	171,533	19	1,287,228	76
» » 1854—1858	689,520	94	76,308	20	765,829	14

2:o) De så kallade Ädlare Verken.

a) Guld.

På lika sätt som under år 1863, hafva under det sistförflutna året vid *Konung Gustaf den III:s silfververk* i Fahlun erhållits 53 ℔ 8 ort 8 korn guld, med afdrag af myntskatten. Dessutom äro vid *Kafveltorp* i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län tillverkade 8 ℔ 15 ort.

Tillverkningen är afrafdfri.

b) **Silfver.**

Vid *Konung Gustaf den III:s Silfververk*, hafva på enahanda sätt som under nästförutgående år. erhållits 321 ¤ 50 ort silfver.

Sala Silfververk i Westmanlands Län:

Grufvetrytning har drifvits i 38 arbetsrum. af hvilka 37 för Sala Bergslags räkning och 1 för enskilt. Af de förra tillhöra 3 Torgschaktsgrufvan, 24 Storgufvan, 6 Carlschaktsgrufvan och 4 Grefve Bjelkes stoll.

23 hafva blifvit brutne på malm, 7 för att upptäcka nya malmtillgångar. 4 för beredande af utbrytning i kända malmfält samt 3 för kommunikationer, vädervexling m. m.

Grefve Bjelkes stoll har med sina förgreningar blifvit fortsatt medelst 150,25 fots ortarbete.

I silfvergrufvorne hafva blifvit brutne 83,094,5 tunnor fyndigt och 2,037 tunnor ofyndigt berg, hvarje tunna innehållande $6\frac{2}{3}$ kubikfot. Orter hafva blifvit drifna till en sammanräknad längd af 314,75 fot och sänkningar till ett djup af 2,33 fot. Af det brutna berget hafva blifvit utsofrade 151,486,4 Centner vaskmalm samt 5,527 Centner stufmalm. Silfverhalten i Sala Bergslags grufvors malm har utgjort i stufmalmen 11,2 till 25,1 ort och i vaskmalmen 1,69 ort på centnern i medeltal. Till blysmältning för Bergslagets räkning hafva från de förberedande processerne blifvit uppförde 16,020 Centner stuff, sliger och skärsten, hvaraf, efter drifning och finering erhållits 1,802 ¤ 3 ort bergfint silfver.

Afraden utgör $\frac{1}{10}$ af tillverkningen.

Sala Silfververks ränte-ersättningsfond har genom afsättningen för silfvertillverkningen och räntor å utlånte penningar under året ökats med 11,671 Rdr 7 öre, så att den vid årets slut utgjorde 180,833 Rdr 75 öre.

Löfås Silfververk i Kopparbergs Län och Schedvi Socken. Det erhållna silfret har utgjort 60 ¤ 2 ort, hvarför såsom afrad debiterats 2 ¤ $6\frac{2}{3}$ korn.

Persbo Silfververk i Ludvika Socken och nyssnämnde Län. Ur verkets grufvor hafva erhållits 10,339 Centner skrädd malm. Silfvertillverkning har under året icke ägt rum.

Hellefors Silfververk i Hellefors Socken och Örebro Län. Orten i vester från Ottesgrufvan har under året blifvit ytterligare fortdrifven 30 fot, så att ortens hela längd utgjorde 90 fot. Någon silfvermalm har ej blifvit bruten, ej heller silfver tillverkad.

Guldsmedshytte Silfververk i Lindes Socken och Örebro Län. Vid detta verk hafva blifvit nedsmälte 43,319 $\frac{1}{2}$ Centner blyglans. Silfvertillverkningen har utgjort af verkbley, som på stället åstadkommits, 510 ¤ 65 ort, hvarför $\frac{3}{10}$ blifvit såsom afrad debiterat, och af verkbley, som från Persbo Silfververk blifvit inköpt, 79 ¤ 56 ort, för hvilka afrad ej lär vara påförd.

Kafveltorp i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län. Under året hafva härstädes blifvit förbrukade 32,256 Centner blyglans. Genom afdrifning af 6,033 Centner 15 ¤ verkbley, hafva erhållits 270 ¤ guldhaltigt silfver, af hvilka genom skedning vunnits ofvan omnämnde 8 ¤ 15 ort guld. efter hvilkas afräkning, silfret alltså skulle hafva utgjort 261 ¤ 85 ort. Verket har frihetsår.

Lahälls Silfververk i Fernebo Socken och Wermlands Län. Genom afdrifning af 179 Centner bly. hafva erhållits 13 ¤ 40 ort silfver. Äfven detta verk åtnjuter frihetsår.

Sammanräknade silfvertillverkningen i Riket har således under året utgjort 3,049 ¤ 1 ort.

c) **Koppar.**

Gustafs och Carlbergs Kopparverk i Åre Socken och Jemtlands Län. Den härstädes nedsmälta malmen har utgjort 38,181 Centner och den erhållna garkopparen 860 Centner 80 ¤ .

Stora Kopparberget i Kopparbergs Län:

Grufvebrytning har idkats i 96 arbetsrum, af hvilka 6 för kommunikationer, 22 på försök och 68 för malmvinst. 82 hafva drivits i fast klyft och 14 i ras. Det uppbrutna berget har utgjort 214,083 tunnor, hvaraf erhållits 85,440 tunnor skradd malm, 25,104 tunnor så kallad tvekmalm, 778 tunnor svafvelkis, 1,570 tunnor blyglanshaltigt berg och 4,210 tunnor sylta. Den tillverkade kopparen har utgjort 11,973 Centner 2 æ råkoppar och 1,545 Centner 80 æ garkoppar-, af hvilket förstnämnda belopp 172 Centner 97 æ utgjorts af slaggbrukskoppar, för hvilken afrad ej erlagts.

För öfrigt har koppartillverkningeu inom Kopparbergs Län utgjort:

	Råkoppar. Centner.	Garkoppar. Centner.
vid <i>Garpenberg</i> i Garpenbergs Socken.....	—	74,70.
» <i>Löfåsen</i> i Schedvi Socken.....	83,62.	—
» <i>Såghyttan</i> i Wika Socken.....	—	296,96.
» <i>Korsnäs</i> Kopparverk i Kopparbergs Socken.....	94,18.	—
	Summa 177,80.	371,66.

Sammanräknade koppartillverkningen i Länet har således utgjort 12,150 Centner 82 æ råkoppar och 1,917 Centner 46 æ garkoppar.

Riddurhytte Kopparverk i Skinnskattebergs Socken, Westmanlands Län. Tillverkningen härstädes har utgjort 1,908 Centner 75 æ garkoppar.

Ljusnarsbergs Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län. Den härstädes förbrukade malmen har utgjort 23,648 Centner och den tillverkade garkopparen 810 Centner.

Kafveltorps Kopparverk i Ljusnarsbergs Socken och Örebro Län. 42,000 Centner malm hafva blifvit nedsmälte och 2,944 Centner 60 æ garkoppar tillverkade.

Flögfors Kopparverk i Ramsbergs Socken och Örebro Län. Beloppet af nedsmält malm har utgjort 34,962 Centner 40 æ och af tillverkad garkoppar 1,422 Centner 50 æ .

Tunabergs Kopparverk i Tunabergs Socken och Södermanlands Län har åstadkommit en tillverkning af 79 Centner 61 æ garkoppar.

Åtvidabergs Kopparverk i Åtvids Socken och Östergötlands Län. Vid detta verk hafva blifvit nedsmälte 423,927 Centner 30 æ malm, som erhållits från Bersbo-, Bonde-, Mormors-, Malmviks-, Eriks- och Grönhögsgrufvorne samt 139,825 Centner 40 æ kopparhaltig slagg och nasgods. Tillverkningen af råkoppar har utgjort 21,304 Centner 70 æ . Häraf hafva 8,841 Centner 20 æ blifvit på vanligt sätt garade, hvarvid erhållits 7,513 Centner 6 æ garkoppar samt 12,463 Centner 50 æ blifvit i flammugn raffinerade och dervid lemnat 10,137 Centner 82 æ .

Waldemarsviks Kopparverk i Tryserums Socken och Calmar Län. Den här förbrukade malmen har utgjort 16,782 Centner 90 æ från Fångö grufva och den tillverkade garkopparen 516 Centner 87 æ .

Wirums Kopparverk i Misterhults Socken och Calmar Län har åstadkommit en tillverkning af 46 Centner 31 æ garkoppar.

Fredriksbergs Kopparverk i Fröderyds Socken och Jönköpings Län. Vid verket hafva blifvit nedsmälte 16,848 Centner malm samt 532 Centner 80 æ garkoppar tillverkade.

Koppartillverkningen i Riket har således utgjort 12,150 Centner 82 æ Råkoppar och 28,690 Centner 58 æ Garkoppar. Reduceras på förut vanligt sätt råkopparen till garkoppar, så motsvarar den 11,046 Centner 62 æ ; i följd hvaraf sammanräknade koppartillverkningen kan anses motsvara 39,737 Centner Garkoppar.

Kafveltorps, Wirums och Fredriksbergs kopparverk åtnjuta frihetsår. För öfriga Kopparverken har $\frac{1}{30}$ af tillverkningen uppgifvits vara såsom afrad debiterad, undantagande för slaggbrukskopparen som varit afradsfri.

d) **Nickel.**

Sågmyre Nickelverk i Leksands Socken och Kopparbergs Län. Ur de till verket hörande grufvor hafva blifvit uppbrutne 80,054 Centner koppar- och nickel-haltig magnetkis och vid smältverken hafva blifvit tillverkade 537 Centner 61 g nickelkoppar af omkring 60 procent nickelhalt.

Klefva Nickelverk i Alsheda Socken och Jönköpings Län. Från de till detta verk hörande grufvor hafva blifvit brutne 39,996 Centner nickelmalm och 1,198 centner nickelhaltig kopparmalm. Tillverkningen har utgjort 1,045 Centner 30 g nickelsten.

För tillverkningen vid *Sågmyre* Nickelverk har $\frac{3}{10}$ såsom afrad blifvit debiterad. Tillverkningen vid *Klefva* har varit afradsfri.

e) **Messing.**

Den uppgifna tillverkningen har utgjort:

	Centner.	g .
vid Skultuna Messingsbruk i Skultuna Socken och Westmanlands Län.....	2,460.	47.
» <i>Nyköpings</i> Messingsbruk i Nyköpings Stad.....	239.	67.
» <i>Gusums</i> Messingsbruk i Ringarums Socken och Östergötlands Län	95.	36.
	Summa 2,795.	50.

3:o) **Diverse Verk och Tillverkningar.****Kopparhamrar och Valsverk.**

Vid dessa verk hafva kopparsmide och plåtar till nedan anförda belopp åstadkommit:

	Centner.	g .
<i>Petersberg</i> i Jemtlands Län.....	232.	—
<i>Avesta</i> i Kopparbergs Län	3,648.	—
<i>Källefäll</i> i Skaraborgs Län	198.	78.
<i>Katrinefors</i> i Elfsborgs Län.....	31.	28.
<i>Bolån</i> i d:o	12.	80.
<i>Forssjö</i> i Södermanlands Län.....	7.	47.
<i>Åtvidaberg</i> i Östergötlands Län	282.	99.
<i>Katrinefors</i> i d:o	88.	64.
<i>Lesebo</i> i Kronobergs Län	237.	23.
<i>Granefors</i> i Blekinge Län.....	383.	92.
<i>Källinge</i> i d:o	800.	—
<i>Olofsström</i> i d:o	202.	—
<i>Kopparmöllan</i> i Christianstads Län	232.	19.
	Summa 6,357.	30.

Bly.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	g .
Vid <i>Sala</i> Silfververk	1,108.	87.
» <i>Löfåsen</i> i Kopparbergs Län	287.	38.

	Centner.	℔.
Vid <i>Persbo</i> i Kopparbergs Län.....	1,226.	83.
» <i>Schisshytteqvarn</i> i d:o	80.	24.
» <i>Guldsmedshyttan</i> i Örebro Län.....	7,132.	87.
» <i>Kafvettorp</i> i d:o	3,446.	—
	Tillsamman 13,282. 19.	

För öfrigt torde böra anmärkas att Blyglete, som synes vara ernad att såsom sådan afyttras, och ej att dess förinnan reduceras, blifvit tillverkad vid *Sala* Silfververk till belopp af 288 Centner 45 ℔ och vid *Guldsmedshyttan* 114 Centner 23 ℔.

Huruvida vid *Lahäll* erhållne 159 Centner 73 ℔ glete äro ernade att till större eller mindre del till metalliskt bly reduceras eller att såsom glete afyttras, är icke uppgifvet.

För tillverkningen vid *Löfåsen* och 6,314 Centner 30 ℔ af tillverkningen vid *Guldsmedshyttan* är $\frac{1}{30}$ såsom afrad debiterad. För den öfriga blytillverkningen har afrad icke utgjorts.

Zink.

Ur de. Bolaget *La Vieille Montagne* tillhörige, i *Lerbäcks* och *Hammars* Socknar inom *Örebro Län* belägne grufvor samt den nämnde Bolag jemväl tillhöriga *Godegårds* grufva i *Godegårds* Socken och *Östergötlands Län*, hafva 334,420 Centner malm blifvit uppfordrade.

Dessutom hafva vid *Schisshytteqvarns* grufvor i *Norrberkes* Socken och *Kopparbergs Län*, 761 Centner Zinkmalm erhållits.

Metallisk Zink är ingenstädes i Riket tillverkad.

Kobolt.

Vid *Tunaberg* i *Tunabergs* Socken och *Södelrmanands Län*, hafva 1,530 ℔ ren koboltmalm blifvit beredde, hvaraf $\frac{1}{30}$ såsom afrad blifvit erlagd.

Brunsten.

Vid *Speceryd* i *Ödestugu* Socken och *Jönköpings Län* hafva 800 Centner Brunsten blifvit ur grufvorne upptrutne samt 1,600 Centner genom sofring ur gamla varp och lager erhållits.

Svafvel.

Tillverkningen här af har utgjort:

	Centner.	℔.
Vid <i>Stora Kopparberget</i>	2,466.	—
» <i>Fahlu Sambruksbolags</i> , numera <i>Stora Kopparbergs Bergslag</i> tillhöriga verk.....	4,879.	50.
» <i>Öster Silfberget</i> i <i>Kopparbergs Län</i>	923.	95.
» <i>Såghyttan</i> i d:o	306.	—
» <i>Löfåsen</i> i d:o	114.	—
» <i>Dylta</i> i <i>Örebro Län</i>	874.	—
	Summa 9,563. 45.	

Tillverkningen vid *Fahlu Sambruksbolags* verk är afradsfri. För tillverkningen vid *Dylta* utgör afraden $\frac{1}{10}$ af tillverkningen, som med penningar efter fastställt pris löses. För öfrige verken utgör afraden $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Koppar-Vitriol

är åstadkommen vid *Fahlu Sambruksbolags*, numera *Stora Kopparbergs Bergslag* tillhöriga verk, till belopp af 337 Centner 81 ℔. Verket åtnjuter frihetsår.

Jern-Vitriol.

Tillverkningen häraf har utgjort:

	Tunnor.	Centner.
Vid Stora Kopparberget.....	—	1,680.
» Dylta i Örebro Län.....	—	1,280.
» Ölands Bruk i Calmar Län.....	1,000.	—
» Lovers Bruk i d:o.....	1,000.	—
	<u>Summa 2,000.</u>	<u>2,960.</u>

För tillverkningen vid Dylta utgöres afraden såsom för svafveltillverkningen är uppgifvet. Vid Stora Kopparberget samt Ölands och Lovers Bruk är afraden $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Rödfärg

har blifvit tillverkad till nedannämnde belopp:

	Tunnor.	Centner.	⌘.
Vid Fahlu Rödfärgsverk i Kopparbergs Län.....	—	3,436.	—
» Ingarfs i d:o.....	500.	—	—
» Gamla Herregårdens i d:o.....	3,004.	—	—
» Elfsborgs i d:o.....	100.	—	—
» Öster Silfberget i d:o.....	—	1,558.	—
» Ridkärrs i Örebro Län.....	—	202.	80.
» Dylta i d:o.....	—	2,854.	40.
» Ölands i Calmar Län.....	400.	—	—
» Lovers i d:o.....	160.	—	—
» Klefva i Jönköpings Län.....	—	156.	—
	<u>Summa 4,164.</u>	<u>8,207.</u>	<u>20.</u>

Afraden utgöres vid Dylta såsom för Svafvel och Jernvitriol, vid Öster Silfberget med $\frac{1}{50}$, vid Klefva med $\frac{1}{10}$ och vid öfrige verken med $\frac{1}{30}$ af tillverkningen.

Alun

är till nedan angifna belopp tillverkad.

	Tunnor.
Vid Latorps Alunverk i Örebro Län.....	1,925.
» Ölands » i Calmar Län.....	2,000.
» Lovers » i d:o.....	1,200.
» Andrarums » i Christianstads Län.....	517.
	<u>Summa 5,642.</u>

Blyerz.

Häraf hafva blifvit beredde vid *Norberg* i Westmanlands Län, Norbergs Socken, 357 Centner 45 ⌘ och vid *Fagersta* i nämnde Län, Westanförs Socken, 317 Centner 80 ⌘ eller tillsamman 675 Centner 25 ⌘.

Porfyr.

Arbeten af porfyr hafva vid *Elfdals* Porfyrverk i Elfdals Socken och Kopparbergs Län åstadkommit till uppgifvet värde af 7,500 Rdr.

Marmor.

De arbeten som vid *Kolmårdens* marmorbruk i Östergötlands Län under året blifvit verkställda hafva uppgifvits äga ett värde af 10,708 Rdr.

Stenkol.

Ur Höganäs grufvor i Malmöhus Län hafva erhållits:

	Kubikfot.
Af sorten M 1.....	374,859.
» » M 2.....	680,146.
» » M 3.....	308,176.
	Summa 1,363,181.

Tillika hafva under året stenkolsanledningar blifvit bearbetade inom Qvistofta, Ekeby och Risekattlösa Socknar hvarvid erhållits 2,166 kubikfot Stenkol, hvadan sammanräknade produktionen under året utgör 1,365,347 kubikfot.

I enlighet med hvad nu blifvit i underdånighet anfördt, är i följande Tabell bergverksproduktionen summariskt för hvarje slag upptagen, hvarjemte. till jemförelse dermed, produktionen under nästföretgånga fyra år blifvit i Tabellen införd.

	1860.	1861.	1862.	1863.	1864.
Jernmalm, Bergmalm Centner	9,290,973,12	10,093,891,16	10,106,100,27	10,542,329,38	10,917,767,20
D:o Sjö- och Myrmalm..... »	522,643,26	215,172	378,250,99	129,497,50	178,858,00
Tackjern, oberäknadt gjutgods, tillverkad vid masugnarne »	4,230,246,59	3,884,838,24	4,563,926,52	4,269,367,77	5,528,055,65
Gjutgods, tillverkad vid masugnarne..... »	123,144,74	108,115,15	131,157,59	125,260,88	150,878,30
Gjutgods, tillverkad genom Tackjerns omsmältning »	125,400	167,536,69	172,012,30	192,656,60	194,991,48
Stångjern »	3,219,659,52	3,408,362,27	3,016,078,77	2,939,619,13	3,238,514,89
Jernmanufaktur och Stål..... »	569,933,77	569,843,48	534,230,18	549,339,85	572,503,71
Guld ₤				8,38	61,2308
Silfver ₤	2,483,81	2,207,40	2,656,97	2,683,54	3,049,01
Koppar Centner	37,250,66	36,000,20	39,911,49	44,449,83	39,737
Nickelkoppar »	633,43	536,78	578,12	517	537,61
Nickelsten »	758,03	795,33	802,26	846	1,045,30
Messing »	3,255,24	3,069,77	2,684,58	3,044,60	2,795,50
Kopparsmide »	9,019,17	10,546,29	8,322,35	7,251,86	6,357,30
Bly »	6,035,50	6,100,12	10,409,01	11,252,51	13,282,19
Zinkmalm »	29,287	169,600	200,400	212,500	335,181
Koboltmalm..... ₤	1,366		2,114	1,236	1,530
Brunsten Centner				1,200	2,400
Svafvel »	4,001,56	4,543,65	4,585,41	6,668,45	9,563,45
Jernvitriol »	3,863,80	5,200	3,133	1,600	2,960
D:o Tunnor	2,000	2,000	2,000	2,200	2,000
Kopparvitriol..... Centner	1,309,22	689,34		931,30	337,81
Rödfärg »	1,350	1,666	1,784	10,208,60	8,207,20
D:o Tunnor	13,424	13,800	10,302	6,302	4,164
Alun »	6,696	6,946	6,312	5,930	5,642
Blyerz Centner	99,75	570	898,60	2,028,92	675,25
Porfyr till värde i R:dr R:mt af	9,560	8,700	9,600	6,500	7,500
Marmor..... d:o d:o	25,000	24,107,71	28,126,50	36,340	10,708
Stenkol Kubik-fot	1,264,460,40	1,480,500	1,458,311,40	1,450,284	1,365,347

4:o **Arbetskraft.**

Enligt de uppgifter som derom blifvit meddelade hafva vid bruks- och bergverksrörelsen under bruksåret varit använda 23,489 arbetare, på sätt följande Tabell närmare utvisar.

	Jerngrufvorne.				Jernverken.					Andre Verk med tillhörande Grufvor.				Summa Summarum.
	Ständige.	Tillfällige.	Qvinnor och barn.	Summa.	Masugnarne.	Stångjernverken.	Manufakturverken och Gjuterierna.	Ej klassificerade.	Summa.	Guld-, Silver och Blyverken.	Kopparverken.	Åstakillige andra Verk.	Summa.	
Norrbottnens Län	3	6	3	12	16	21	27	—	64	—	5	—	5	81
Westerbottnens »	—	—	—	—	85	77	44	—	206	—	—	—	—	206
Westernorlands »	—	—	—	—	77	153	163	61	454	—	—	2	2	456
Jemtlands »	3	8	—	11	12	6	2	3	23	—	135	—	135	169
Gefleborgs »	171	20	—	191	463	561	173	—	1,197	—	—	—	—	1,388
Upsala »	512	1	92	605	120	221	29	—	370	—	—	—	—	975
Stockholms Län och Stad	290	64	43	397	78	121	359	—	558	—	—	—	—	955
Kopparbergs Län utom Stora Kopparberget	858	109	174	1,141	857	793	330	—	1,980	127	77	102	306	3,427
Stora Kopparberget	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	668	41	709	709
Westmanlands Län, utom Sala Bergshauptmans-Distrikt	220	25	—	245	287	442	310	74	1,113	—	86	145	231	1,589
Sala Bergshauptmans-Distrikt	4	—	—	4	—	—	—	—	—	320	—	—	320	324
Örebro Län } 5:te Bergm.-Distriktet	372	132	17	521	349	288	39	—	676	245	313	2	560	1,757
Örebro Län } 6:te Bergm.-Distriktet	579	30	69	678	402	335	180	—	917	—	10	434	444	2,039
Skaraborgs Län	—	—	—	—	18	75	123	—	216	—	—	3	3	219
Wermlands »	660	—	78	738	403	1,058	570	—	2,031	7	—	—	7	2,776
Elfsborgs »	—	—	—	—	2	200	165	—	367	—	4	—	4	371
Göteborgs och Bohus Län	—	—	—	—	—	—	353	—	353	—	—	—	—	353
8ödermanlands Län	135	25	70	230	136	132	421	—	689	—	7	11	18	937
Östergötlands »	44	—	—	44	81	411	432	—	924	—	1,305	74	1,379	2,347
Calmar »	53	52	—	105	136	100	363	—	599	—	122	173	295	999
Jönköpings »	39	18	—	57	89	116	128	—	333	—	108	69	177	567
Kronobergs »	5	8	—	13	41	66	213	—	320	—	7	—	7	340
Hallands »	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	3
Blekinge »	—	—	—	—	—	—	46	—	46	—	45	—	45	91
Christianstads »	—	2	—	2	—	—	—	—	—	2	4	25	31	33
Malmöhus »	—	—	—	—	—	—	60	—	60	—	—	318	318	378
Summa	3,948	500	546	4,994	3,652	5,176	4,533	138	13,499	701	2,896	1,399	4,996	23,489

De olycksfall som bland arbetarne inträffat hafva, enligt derom meddelade uppgifter, varit följande:

Vid Schisshyttequarns Blyverk i Kopparbergs Län har en person blifvit så skadad att döden deraf följt; vid Långviks Grufva i nämnde har en arbetare genom fall från stegvägen ljtutit döden; vid jerngrufvor inom Hjulsjö Socken i Örebro Län hafva 3:ne arbetare blifvit genom fall svårt skadade; vid jerngrufvor i Wermlands Län har en person förlorat lifvet, en blifvit svårare och åtta mindre skadade; inom samma Län har en Hyttarbetare blifvit så skadad att döden deraf följt och inom Elfsborgs Län har en lika olycka inträffat med en arbetare vid ett stångjernsverk.

Under Bruksåret hafva, enligt hvad derom blifvit uppgifvet, 60 ångmaskiner varit begagnade, af hvilka vid grufvorne: 1 i Gefleborgs, 8 i Upsala, 3 i Stockholms, 5 i Kopparbergs, 4 i Westmanlands, 11 i Örebro, 1 i Södermanlands, 5 i Östergötlands, 1 i Calmar, 1 i Jönköpings och 1 i Malmöhus Län; vid masugnarne: 1 i Westerbottens, 1 i Stockholms, 1 i Kopparbergs och 1 i Södermanlands Län; vid Stångjerns- och Jernmanufakturverken: 1 i Gefleborgs, 3 i Upsala, 1 i Kopparbergs, 1 i Westmanlands, 3 i Örebro och 1 i Södermanlandt Län, samt vid andra verk: 1 i Örebro, 1 i Jönköpings och 3 i Malmöhus Län.

5:o) Inmutningar och Hvilostånd.

Såsom nedanstående förteckningar närmare visa, hafva under Bruksåret af Bergmästarne och Bergshauptmannen vid Sala Silfververk 1,375 mutsedlar blifvit utfärdade samt 320 hvilostånd blifvit beviljade.

Inmutningar.

	Jernmalm.		Guld, Silver och Blymalm.	Kopparmalm.	Nickelmalm.	Zinkmalm.	Mangannalm.	Svafvelkis.	Blyerz.	Stenkol.	Warp.		Summa.
	Bergmalm.	Sjö- och Myr- malm.									Jern.	Andre.	
<i>1:o) Af nya uppfinningar.</i>													
Bergshauptmannen vid Sala Silfververk.....	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Bergmästaren i 1:sta Bergmästare-Distriktet	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
D:o i 2:dra d:o	4	—	—	7	—	1	—	—	—	—	—	—	12
D:o i 3:dje d:o	72	—	3	9	7	—	—	6	—	—	—	—	97
D:o i 4:de d:o	220	—	12	14	—	—	—	—	—	—	—	—	246
D:o i 5:te d:o	14	—	33	18	—	—	—	—	—	—	—	—	65
D:o i 6:te d:o	12	—	2	1	—	6	—	1	—	—	—	—	22
D:o i 7:de d:o	16	1	20	17	—	—	—	—	—	—	—	—	54
D:o i 8:de d:o	5	11	3	29	—	—	—	1	—	1	—	—	50
D:o i 9:de d:o	3	14	—	14	—	—	—	2	—	65	—	—	98
Summa	347	26	78	109	7	7	—	10	—	66	—	—	650
<i>2:o) Af förut inmutade ställen.</i>													
Bergmästaren i 1:sta Bergmästare-Distriktet	52	1	10	42	—	—	—	—	—	—	—	—	105
D:o i 2:dra d:o	1	—	—	25	10	—	—	—	—	—	—	2	38
D:o i 3:dje d:o	92	—	8	8	1	—	—	4	—	—	1	1	115
D:o i 4:de d:o	74	—	8	18	1	5	—	—	14	—	1	—	121
D:o i 5:te d:o	44	—	12	30	—	—	—	—	—	—	1	—	87
D:o i 6:te d:o	18	—	1	5	—	4	—	—	—	—	—	—	28
D:o i 7:de d:o	24	—	25	6	—	—	4	—	—	—	2	—	61
D:o i 8:de d:o	43	—	—	91	4	—	—	1	—	—	—	1	140
D:o i 9:de d:o	1	2	9	3	4	—	—	2	—	9	—	—	30
Summa	349	3	73	228	20	9	4	7	14	9	5	4	725
Summa	696	29	151	337	27	16	4	17	14	75	5	4	1,375

Hvilostånd.

	Jernmaln.	Silfver- och Blymaln.	Kopparmaln.	Zink.	Blyetz.	Summa.
Bergmästaren i 1:sta Bergmästare-Distriktet	—	—	—	—	—	—
D:o i 2:dra d:o	—	—	—	—	—	—
D:o i 3:dje d:o	44	—	1	—	—	45
D:o i 4:de d:o	105	30	3	1	1	140
D:o i 5:te d:o	39	5	—	—	—	44
D:o i 6:te d:o	16	—	1	—	—	17
D:o i 7:de d:o	19	3	3	—	—	25
D:o i 8:de d:o	4	—	21	—	—	25
D:o i 9:de d:o	—	23	1	—	—	24
Summa	227	61	30	1	1	320

Antalet utmål, som under Bruksåret varit under hvilostånd, har deremot utgjort 777, af hvilka 643 innefattat jernmalmsgrufvor.

6:o) **Verkstäder.**

Tillståndsbevis för anläggning af nedannämnde Verk hafva under Bruksåret blifvit utfärdade.

Sörfors förut nedlagda jernverk i Attmars Socken och Westernorrlands Län;

Utansjö jemväl förut nedlagda Stångjerns- och manufakturverk i Högsjö Socken och nyssnämnde Län;

Ullungströms Jernmanufakturverk i Ofvanåkers Socken och Gefleborgs Län;

Klyсна Jernmanufakturverk i Lerbäcks Socken och Örebro Län;

Örnsbergs Jernmanufakturverk i Brännkyrka Socken och Stöckholms Län;

Hakeströms Jernmanufakturverk i Asarums Socken och Blekinge Län;

Wändninge Gjuteri på Söderhamns Stads område, samt

Silfhyttequarns Blyverk i Norrberkes Socken och Kopparbergs Län.

Ölsboda Stångjernsverk i Nysunds Socken och Örebro Län är det enda Bergsbruk, om *nedläggning* hvaraf resolution under bruksåret blifvit utfärdad.

Commerce-Collegium framhårdar med djupaste vördnad, nit och trohet,

Stormäktigste, Allernådigste Konung!
Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
tjenare och undersåter,

F. ÅKERMAN.

L. ÅKERBERG.

Stockholm den 6 September 1865.

Frans Ant. Crælius.